

*Превенция на агресивното поведение у децата в училище и детската градина
The Prevention of Aggressive Children's Behavior in School and Kindergarten*

КАК ШКОЛА ПО ХРИСТИЯНСКИ ЦЕННОСТИ МОЖЕ ДА РАБОТИ СРЕЩУ АГРЕСИЯТА В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ

Пепа Макариева

Целодневна детска градина „Братя Грим“, Шумен

Резюме. Водени от идеята да се противопоставим на агресията и да провокираме доброто у детето, създадохме школа за християнски ценности. Поехме изключително голяма отговорност, защото се докоснахме до най-съкровено в детските души, до все още непознатите понятия за Бог, за доброто и злото, за праведността и греха, за красивото и грозното, за любовта и вярата. Желанието ни е, без да противоречим на личностното развитие на детето, да провокираме у него доброто. Това е дейност, създаваща нов, преобразен човек, при който естествените пориви на чистата детска натура се превръщат в осъзнат и целенасочен стремеж.

Keywords: school of Christian values, aggression, love.

Тревожна е констатацията в световен мащаб за отчуждението на човек от човека и липсата на личностно общуване. Животът ни е наситен с насилие, упадък на морала, агресия. Тази горчива истина все по-често ни изправя пред необходимостта да се замислим за нашите деца, защото те са бъдещето. И какво от това, че детето е усвоило много знания, че ще борави с компютри и много сложна техника, ако то не израсне просто човек и не умее да общува по човешки.

Много се говори за агресивното поведение при децата в предучилищна възраст. Учители, родители и общественици търсим заедно пътя за по-добро морално здраве на децата ни, опирайки се на нашите национални традиции и християнски ценности. С тях ще осъществим мечтата си за един по-добър свят. Различни са факторите за агресията, но главната причина се крие в самите нас.

Вярата е тази, която ни помага да оцеляваме в днешно време. Свободата да се чувстваме обичани и отговорни получаваме от християнството и ценностната му система. Ранна ли е предучилищната възраст за започване на обучение в библейските принципи? Основите на нравствеността са в християнството и вярата и те учат децата да бъдат търпеливи и сдържани, да прощават и осъзнават грешките си. Добрите ни дела и вярата, която можем да предадем на децата, са нашето истинско богатство.

В ЦДГ „Братя Грим“ създадохме школа за християнски ценности, водени от идеята да потърсим доброто у детето. Групата се състои от 15 деца на различна възраст, подкрепени от своите родители, дали съгласие за участие на децата в школата. Поехме изключително голяма отговорност с желанието, без да противоречим на личностното развитие на детето, да провокираме доброто у него. В организираните занимания разговаряхме за случки от живота и дейността на Исус Христос, за молитвата като основно изразно средство за общуване с Бога. Децата оцветяваха сюжети на библийска тематика. С дейността си насърчавахме доброто, любовта, вярата, милосърдието и разбирането, че нашият свят е сигурно убежище, където цари мирно разбирателство и взаимно уважение. Провеждахме заниманията си и навън, сред природата, заобиколени от красотата на цветята и песента на птиците. Разговаряхме за доброто, любовта към човека и справедливите отношения между хората, за надеждата и търпимостта.

Посетихме изложба в Регионалната библиотека, където децата видяха макет на ковчега на Ной, най-малката Библия и се запознахме с интересни факти и събития. Децата получиха своята първа Библия като подарък и книжка с библийски мотиви.

Стремим се да насочим, да разкажем притчи и събития от живота и делото на Исус Христос, както и важни факти от живота на християните, чрез които у децата да се изграждат християнски добродетели. Ако на следващата ни среща те вече не помнят как се е казвал героят от притчата, но помнят поуката – целта ни е постигната. За да бъдат срещите забавни и интересни за децата, се включват различни видове дейности и игри, нагледни материали. Всяко занимание започва винаги със стихотворението „Молитва“ от Иван Вазов. Децата стават прави и заедно рецитират стихотворението, а след това сядат в кръг. В кратък разговор те споделят нещо важно – интересна случка, събитие, празник. За да се възпитава благородно сърце, трябва да се започне с „малките неща“, каквото е например да се развива вежливостта на детето – неговото умение да се държи възпитано, да спазва правилата на поведение: начин на говорене, отношение към предметите, начин на общуване с близки в семейството, с непознати и т.н. Любима игра на децата е „Криеница“. Едно дете жуми, а останалите деца се крият. Всяко дете от скрилите се казва вежлива дума (може тихичко или с преправен глас). Жумящият трябва да познае по гласа кое е детето, казало вежливата дума. Ако жумящият познае, тогава това дете трябва да излезе от скривалището си.

Децата обичат да слушат библийски истории и притчи и след това да оцветяват, да нареждат пъзел, да апликират. Винаги се търси връзка и приложение в живота, защото някои понятия са твърде абстрактни за децата. Често играем игри за раздвижване:

Тухла върху тухла – ръцете са опънати напред, свити в юмруци, слагат се един върху друг.

Къща построихме – прави се покрив на къща с допиране на пръстите на ръцете пред гърдите.

Колко е висока – ръце, опънати нагоре.

Колко е широка – ръце, опънати встрани.

А коминче? – ръка на чело и гледаме надясно.

А коминче? – ръка на чело и гледаме наляво.

Още тухлички вземете – навеждаме се и „загребваме“ тухлички от земята.

И коминче построете – подскоци с ръце, опънати нагоре.

Често децата са агресивни и нападателни. Обсъждайки подобни ситуации в разговори и позовавайки се на събития от Библията и познати притчи, децата сами достигат до истината. Когато рисуват своя приятел, те оглеждат другарчетата си в групата – какви коси имат (прави, къдрави, руси, тъмни), какви очи имат (кафяви, сини, зелени), с какви дрешки са облечени. Всички портрети подреждаме във вид на изложба. Децата трябва да разберат, че макар че сме различни, Бог ни обича еднакво. Така и те трябва да обичат другите деца и да са мили с тях, да им помагат, да са загрижени, както Бог го прави. Да се научим да прощаваме, е основна житейска мъдрост. За да се научим да прощаваме, играем игра с голямо сърце от червен кадастрон. Децата са насядали в кръг и разговаряме, че когато някой ни обиди (удари, нарани, открадне нещо от нас или ни направи нещо лошо), тогава този човек сякаш откъсва парченце от нашето сърце. Откъсвам неголямо парче от сърцето и го слагам пред себе си и подавам сърцето на детето до мен, което също откъсва парче и подава на следващото дете. Всяко дете трябва да откъсне парче от сърцето и да сложи откъснатото парче пред себе си на земята. При всяко късане казваме по нещо, което може да ни нарани. Когато остатъкът стигне до мен, обяснявам, че често това се случва с нас, когато ни наранят и обидят. Но Иисус Христос ни учи да прощаваме. Трябва да прощаваме на тези, които ни нараняват. Заедно се опитваме да сглобим парчетата, откъснати от децата, и ги залепяме с тиксо. Прощката е като това тиксо – помага ни да поправим сърцата си. Разсъждаваме дали сърцето сега е същото, както в началото – отговорите естествено са различни. Винаги трябва да внимаваме как разговаряме с хората и как се отнасяме един към друг – да не се нараняваме и обиждаме, но ако това се случи, с готовност да простим. Така светът, в който живеем, ще стане хубаво място – живот в хармония на духа.

Но не е достатъчно просто да предаваме знания на децата, а те да възприемат ценности от улицата. Важна част от образователния процес е изграждането на християнски добродетели.

Благодарности

Благодаря на моята приятелка Виолета Вировска – магистър по богословие, за това че ми помага да осъществя моята идея; на госпожа Цветанова – директор на детската градина, че ме подкрепя в това начинание, и на всички деца и родители за оказаното доверие. Заедно ще успеем!

HOW CHRISTIAN SCHOOL CAN WORK AGAINST THE AGGRESSION IN THE CHILDREN

Abstract. Driven by the idea of resisting aggression and provoking the best in a child, we established a school of Christian values. We took an extremely great responsibility because we touched the innermost in their souls, the still unknown concepts of God, Good and Evil, righteousness and sin, beauty and ugliness, love and faith. Our desire is without going against the personal development of the child, to provoke the good inside of it. This is an activity preparing a new transformed person for whom the natural impulses of the clean, children nature turn into a conscious and consistent effort.

Pepa Makarieva

✉ Kindergarten „Bratya Grim“
Shumen, Bulgaria
GSM: +359898577988
e-mail: pepa_makarieva@abv.bg

Рубриката „Образованието в община Шумен – реалност и добри педагогически практики“ продължава и в следващата книжка на сп. „Педагогика“.